

Deddf Casglu a Rheoli Trethi (Cymru) 2016

2016 dccc 6

RHAN 3

FFURFLENNI TRETH, YMHOLIADAU AC ASESIAU

PENNOD 1

TROSOLWG

37 Trosolwg o'r Rhan

Mae'r Rhan hon yn ymwneud ag asesu trethi datganoledig ac mae'n cynnwys darpariaeth ynghylch—

- (a) cadw cofnodion;
- (b) ffurflenni treth;
- (c) ymholiadau gan ACC i ffurflenni treth;
- (d) dyfarniadau gan ACC ynghylch y dreth ddatganoledig sy'n ddyledus os na ddychwelir ffurflen dreth;
- (e) asesiadau ACC o'r dreth ddatganoledig sy'n ddyledus os na chynhelir ymholiad;
- (f) hawliadau am ymwared rhag asesiad dwbl ac ar gyfer ad-dalu treth ddatganoledig;
- (g) gwneud hawliadau.

PENNOD 2

DYLETYSWYDDAU TRETHDALWR I GADW COFNODION A'U STORIO'N DDIOGEL

38 Dyletyswydd i gadw cofnodion a'u storio'n ddiogel

- (1) Rhaid i berson y mae'n ofynnol iddo ddychwelyd ffurflen dreth—
 - (a) cadw unrhyw gofnodion y gall fod eu hangen er mwyn galluogi'r person i ddychwelyd ffurflen dreth gywir a chyflawn, a
 - (b) storio'r cofnodion hynny yn ddiogel yn unol â'r adran hon.
- (2) Rhaid storio'r cofnodion yn ddiogel hyd ddiwedd yr hwyraf o'r diwrnod perthnasol—
 - (a) a'r diwrnod y cwblheir ymholiad i'r ffurflen dreth (gweler adran 50), neu
 - (b) os nad oes ymholiad, a'r diwrnod pan pan fydd pŵer ACC i gynnal ymholiad i'r ffurflen dreth yn dod i ben (gweler adran 43).
- (3) Ystyr "y diwrnod perthnasol" yw—
 - (a) 6 mlynedd i'r diwrnod y dychwelwyd y ffurflen dreth neu, os diwygir y ffurflen dreth, i'r diwrnod y rhoddir hysbysiad diwygio o dan adran 41, neu
 - (b) unrhyw ddiwrnod cynharach a bennir gan ACC.
- (4) Caniateir pennu diwrnodau gwahanol at ddibenion gwahanol o dan is-adran (3)(b).
- (5) Mae'r cofnodion y mae'n ofynnol eu cadw a'u storio'n ddiogel o dan yr adran hon yn cynnwys—
 - (a) manylion unrhyw drafodiad perthnasol (gan gynnwys offerynnau perthnasol yn ymwneud ag unrhyw drafodiad: yn benodol, unrhyw gontract neu drawsgludiad, ac unrhyw fapiau, blaniau neu ddogfennau tebyg sy'n ategol iddo);
 - (b) manylion unrhyw weithgarwch sy'n ddarostyngedig i dreth ddatganoledig;
 - (c) cofnodion taliadau, derbyniadau a threfniadau ariannol perthnasol.
- (6) Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau—
 - (a) darparu bod y cofnodion y mae'n ofynnol eu cadw a'u storio'n ddiogel o dan yr adran hon yn cynnwys cofnodion o ddisgrifiad a ragnodir gan y rheoliadau, neu ddarparu nad ydynt yn cynnwys cofnodion o'r fath;
 - (b) rhagnodi disgrifiadau o ddogfennau ategol y mae'n ofynnol eu cadw o dan yr adran hon.
- (7) Caiff rheoliadau o dan yr adran hon wneud darpariaeth drwy gyfeirio at bethau a bennir mewn hysbysiad a gyhoeddir gan ACC yn unol â'r rheoliadau (ac nad yw wedi ei dynnu'n ôl gan hysbysiad dilynol).
- (8) Mae "dogfennau ategol" yn cynnwys cyfrifon, llyfrau, gweithredoedd, contractau, talebau a derbynebau.

39 Storio gwybodaeth etc. yn ddiogel

Caiff y ddyletyswydd o dan adran 38 i storio cofnodion yn ddiogel ei chyflawni—

- (a) drwy eu storio'n ddiogel ar unrhyw ffurf ac mewn unrhyw fodd, neu
- (b) drwy storio'r wybodaeth sydd wedi ei chynnwys ynddynt yn ddiogel ar unrhyw ffurf ac mewn unrhyw fodd, yn ddarostyngedig i unrhyw amodau neu eithriadau a ragnodir drwy reoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru.

PENNOD 3

FFURFLENNI TRETH

Dyddiad ffeilio

40 Ystyr “dyddiad ffeilio”

Yn y Ddeddf hon, y “dyddiad ffeilio”, mewn perthynas â ffurflen dreth, yw’r diwrnod erbyn pryd y mae’n ofynnol dychwelyd y ffurflen dreth yn unol ag unrhyw ddeddfiad.

Diwygio a chywiro ffurflenni treth

41 Trethdalwr yn diwygio ffurflen dreth

- (1) Caiff person sydd wedi dychwelyd ffurflen dreth ei diwygio drwy roi hysbysiad i ACC.
- (2) Rhaid gwneud diwygiad o dan yr adran hon cyn diwedd y cyfnod o 12 mis sy’n dechrau â’r dyddiad perthnasol (y cyfeirir ato yn adran 42 fel y “cyfnod diwygio”).
- (3) Y dyddiad perthnasol yw—
 - (a) y dyddiad ffeilio, neu
 - (b) unrhyw ddyddiad arall y caiff Gweinidogion Cymru ei ragnodi drwy reoliadau.
- (4) Mae’r adran hon yn ddarostyngedig i adrannau 45(3) a 50.

42 ACC yn cywiro ffurflen dreth

- (1) Caiff ACC gywiro unrhyw wall neu hepgoriad amlwg mewn ffurflen dreth.
- (2) O ran cywiriad o dan yr adran hon—
 - (a) caiff ei wneud drwy ddyroddi hysbysiad i’r person a ddychwelodd y ffurflen dreth, a
 - (b) ystyrir ei fod yn rhoi effaith i ddiwygiad i’r ffurflen dreth.
- (3) Mae’r cyfeiriad at wall yn is-adran (1) yn cynnwys, er enghraifft, gamgymeriad rhifyddol neu wall o ran egwyddor.
- (4) Rhaid gwneud cywiriad o dan yr adran hon cyn diwedd y cyfnod o 9 mis sy’n dechrau â’r diwrnod y dychwelwyd y ffurflen dreth.
- (5) Nid oes unrhyw effaith i gywiriad o dan yr adran hon os yw’r person a ddychwelodd y ffurflen dreth yn ei wrthod—
 - (a) yn ystod y cyfnod diwygio, drwy ddiwygio’r ffurflen dreth er mwyn gwrthod y cywiriad, neu
 - (b) ar ôl y cyfnod hwnnw, drwy roi hysbysiad sy’n gwrthod y cywiriad.
- (6) Rhaid rhoi hysbysiad o dan is-adran (5)(b) i ACC cyn diwedd y cyfnod o 3 mis sy’n dechrau â’r diwrnod y dyroddir yr hysbysiad cywiro.

PENNOD 4

YMHOLIADAU ACC

Hysbysiad a chwmpas ymholiad

43 Hysbysiad ymholiad

- (1) Caiff ACC wneud ymholiad ynghylch ffurflen dreth os yw'n dyroddi hysbysiad am y bwriad i wneud hynny ("hysbysiad ymholiad") i'r person a ddychwelodd y ffurflen dreth cyn diwedd y cyfnod o 12 mis sy'n dechrau â'r dyddiad perthnasol.
- (2) Y dyddiad perthnasol yw—
 - (a) os dychwelwyd y ffurflen dreth ar ôl y dyddiad ffeilio, y dyddiad y dychwelwyd y ffurflen dreth, neu
 - (b) fel arall, y dyddiad ffeilio,ond os diwygir y ffurflen dreth o dan adran 41, y dyddiad perthnasol yw'r diwrnod y gwnaed y diwygiad.
- (3) Ni chaiff ffurflen dreth a fu'n destun un hysbysiad o dan yr adran hon fod yn destun un arall, ac eithrio hysbysiad a ddyroddir o ganlyniad i ddiwygio'r ffurflen dreth o dan adran 41.

44 Cwmpas ymholiad

- (1) Mae ymholiad i ffurflen dreth yn cwmpasu unrhyw beth sydd wedi ei gynnwys yn y ffurflen dreth, neu y mae'n ofynnol ei gynnwys yn y ffurflen dreth—
 - (a) sy'n ymwneud â'r cwestiwn pa un a yw'r dreth ddatganoledig y mae'r ffurflen dreth yn ymwneud â hi i'w chodi ar y person a ddychwelodd y ffurflen dreth, neu
 - (b) sy'n ymwneud â swm y dreth ddatganoledig sydd i'w godi ar y person a ddychwelodd y ffurflen dreth.
- (2) Ond os dyroddir hysbysiad ymholiad o ganlyniad i ddiwygio ffurflen dreth o dan adran 41 ar ôl cwblhau ymholiad i'r ffurflen dreth, mae'r ymholiad wedi ei gyfyngu—
 - (a) i faterion y mae'r diwygiad yn ymwneud â hwy, a
 - (b) i faterion y mae'r diwygiad yn effeithio arnynt.

Diwygio ffurflen dreth yn ystod ymholiad

45 Diwygio ffurflen dreth yn ystod ymholiad er mwyn osgoi colli treth

- (1) Os yw ACC yn dod i'r casgliad, yn ystod y cyfnod y mae ymholiad i ffurflen dreth yn mynd rhagddo—
 - (a) bod y swm a nodir ar y ffurflen dreth fel swm y dreth ddatganoledig sy'n daladwy yn annigonol, a
 - (b) ei bod yn debygol, oni bai y diwygir y ffurflen ar unwaith, y bydd treth ddatganoledig yn cael ei cholli,caiff ACC ddiwygio'r ffurflen dreth er mwyn gwneud iawn am yr annigonolrwydd drwy ddyroddi hysbysiad i'r person a'i dychwelodd.

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

- (2) Os yw'r ymholiad yn un sydd wedi ei gyfyngu gan adran 44(2) i faterion sy'n deillio o ddiwygiad i'r ffurflen dreth, nid yw is-adran (1) yn gymwys ond i'r graddau y gellir priodoli'r annigonolrwydd i'r diwygiad.
- (3) Os dyroddir hysbysiad o dan is-adran (1), ni chaiff y person a ddychwelodd y ffurflen dreth ei diwygio mwyach o dan 41.
- (4) Rhaid i'r person a ddychwelodd y ffurflen dreth dalu unrhyw swm, neu swm ychwanegol, o dreth ddatganoledig sy'n daladwy o ganlyniad i'r diwygiad cyn diwedd y cyfnod o 30 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r diwrnod y dyroddir hysbysiad am y diwygiad.
- (5) At ddibenion yr adran hon ac adran 46 y cyfnod y mae ymholiad i ffurflen dreth yn mynd rhagddo yw'r cyfnod cyfan—
 - (a) sy'n dechrau â'r diwrnod y dyroddir hysbysiad ymholiad ynghylch y ffurflen dreth, a
 - (b) sy'n dod i ben â'r diwrnod y cwblheir yr ymholiad (gweler adran 50).

Atgyfeirio yn ystod ymholiad

46 Atgyfeirio cwestiynau at driwiwnlys yn ystod ymholiad

- (1) Ar unrhyw adeg pan fo ymholiad yn mynd rhagddo caniateir i'r person a ddychwelodd y ffurflen dreth ac ACC, ar y cyd, atgyfeirio unrhyw gwestiwn sy'n codi mewn cysylltiad â chynnwys y ffurflen dreth at y triwiwnlys.
- (2) Rhaid i'r triwiwnlys ddyfarnu ynghylch unrhyw gwestiwn a atgyfeirir iddo.
- (3) Caniateir gwneud mwy nag un atgyfeiriad o dan yr adran hon mewn perthynas ag ymholiad.

47 Tynnu atgyfeiriad yn ôl

Caiff ACC neu'r person a ddychwelodd y ffurflen dreth dynnu atgyfeiriad a wnaed o dan adran 46 yn ôl.

48 Effaith atgyfeirio ar ymholiad

- (1) Tra bo achos ynghylch atgyfeiriad o dan adran 46 yn mynd rhagddo mewn perthynas ag ymholiad—
 - (a) ni chaniateir dyroddi hysbysiad cau mewn perthynas â'r ymholiad (gweler adran 50), a
 - (b) ni chaniateir gwneud cais am gyfarwyddyd i ddyroddi hysbysiad cau (gweler adran 51).
- (2) Mae achos ynghylch atgyfeiriad yn mynd rhagddo—
 - (a) pan fo atgyfeiriad wedi ei wneud a heb ei dynnu'n ôl, a
 - (b) pan na fo dyfarniad terfynol wedi ei wneud ynghylch y cwestiwn a atgyfeiriwyd.

49 Effaith dyfarniad

- (1) Mae dyfarniad o dan adran 46 yn rhwymo'r partion i'r atgyfeiriad yn yr un ffordd, ac i'r un graddau, â phenderfyniad ar fater rhagarweiniol mewn apêl.
- (2) Rhaid i ACC roi ystyriaeth i'r dyfarniad—
 - (a) wrth ddod i gasgliadau ynghylch yr ymholiad, a
 - (b) wrth lunio unrhyw ddiwygiadau i'r ffurflen dreth a all fod yn ofynnol er mwyn rhoi effaith i'r casgliadau hynny.
- (3) Ni chaniateir ailedrych yn ystod apêl ar y cwestiwn y dyfarnwyd yn ei gylch, ac eithrio i'r graddau y gellid ailedrych arno os dyfarnwyd yn ei gylch fel mater rhagarweiniol mewn apêl.

Cwblhau ymholiad

50 Cwblhau ymholiad

- (1) Mae ymholiad wedi ei gwblhau pan fydd ACC yn dyroddi hysbysiad (“hysbysiad cau”) i'r person a ddychwelodd y ffurflen dreth yn datgan—
 - (a) bod yr ymholiad wedi ei gwblhau, a
 - (b) casgliadau'r ymholiad.
- (2) Rhaid i hysbysiad cau naill ai—
 - (a) datgan nad yw'n ofynnol diwygio'r ffurflen dreth ym marn ACC, neu
 - (b) gwneud y diwygiadau i'r ffurflen dreth sy'n ofynnol er mwyn rhoi effaith i gasgliadau ACC.
- (3) Pan ddyroddir hysbysiad cau sy'n gwneud diwygiadau i ffurflen dreth, ni chaiff y person a ddychwelodd y ffurflen dreth ei diwygio mwyach o dan adran 41.
- (4) Rhaid i'r person a ddychwelodd y ffurflen dreth dalu swm, neu swm ychwanegol, o dreth ddatganoledig sydd i'w godi o ganlyniad i ddiwygiad a wnaed gan hysbysiad cau cyn diwedd y cyfnod o 30 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r diwrnod y dyroddir yr hysbysiad.

51 Cyfarwyddyd i gwblhau ymholiad

- (1) Caiff y person a ddychwelodd y ffurflen dreth wneud cais i'r tribiwnlys am gyfarwyddyd bod hysbysiad cau i'w ddyroddi o fewn cyfnod penodedig.
- (2) Rhaid i'r tribiwnlys roi cyfarwyddyd oni bai ei fod yn fodlon fod gan ACC seiliau rhesymol dros beidio â rhoi hysbysiad cau o fewn y cyfnod hwnnw.

PENNOD 5

DYFARNIADAU ACC

52 Dyfarniad o'r dreth sydd i'w chodi os na ddychwelir ffurflen dreth

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys—
 - (a) pan fo gan ACC reswm i gredu bod treth ddatganoledig i'w chodi ar berson,

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

- (b) pan na fo'r person wedi dychwelyd ffurflen dreth mewn perthynas â'r dreth ddatganoledig sydd i'w chodi, ac
 - (c) pan fo'r dyddiad ffeilio perthnasol wedi mynd heibio.
- (2) Ystyr “y dyddiad ffeilio perthnasol” yw'r dyddiad erbyn pryd y mae ACC yn credu yr oedd yn ofynnol dychwelyd ffurflen dreth.
- (3) Caiff ACC wneud dyfarniad (“dyfarniad ACC”) ynghylch swm y dreth ddatganoledig sydd i'w chodi ar y person, ym marn ACC.
- (4) Rhaid dyroddi hysbysiad am y dyfarniad i'r person.
- (5) Rhaid i'r person dalu'r dreth ddatganoledig sy'n daladwy o ganlyniad i ddyfarniad ACC cyn diwedd y cyfnod o 30 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r diwrnod y dyroddir hysbysiad am y dyfarniad.
- (6) Ni chaniateir gwneud dyfarniad ACC dros 4 blynedd ar ôl y dyddiad perthnasol.
- (7) Y dyddiad perthnasol yw—
- (a) y dyddiad ffeilio perthnasol, neu
 - (b) unrhyw ddyddiad arall y caiff Gweinidogion Cymru ei ragnodi drwy reoliadau.

53 Ffurflen dreth yn disodli dyfarniad

- (1) Os yw'r person yr oedd gan ACC reswm i gredu bod treth ddatganoledig i'w chodi arno yn dychwelyd ffurflen dreth mewn perthynas â'r dreth ar ôl i ddyfarniad ACC gael ei wneud, mae'r ffurflen yn disodli'r dyfarniad.
- (2) Ond nid yw is-adran (1) yn gymwys i ffurflen dreth a ddychwelwyd—
- (a) dros 4 blynedd ar ôl i'r pŵer i wneud dyfarniad ACC ddod yn arferadwy gyntaf, neu
 - (b) dros 12 mis ar ôl y diwrnod y dyroddwyd hysbysiad am y dyfarniad, pa un bynnag sydd hwyraf.
- (3) Pan fo—
- (a) achos wedi ei gychwyn i adennill unrhyw dreth ddatganoledig a godwyd gan ddyfarniad ACC, a
 - (b) ffurflen dreth yn disodli'r dyfarniad cyn i'r achos ddod i ben,
- caniateir parhau â'r achos fel pe bai'n achos i adennill cymaint o'r dreth ddatganoledig a godir gan y ffurflen dreth ag y mae'n ofynnol ei dalu ac nad yw wedi ei dalu eto.

PENNOD 6

ASESIAU ACC

Asesu treth a gollir neu ad-daliad gormodol

54 Asesu treth a gollir

Os daw ACC i'r casgliad—

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

- (a) nad aseswyd swm o dreth ddatganoledig y dylid bod wedi ei asesu fel treth ddatganoledig sydd i'w chodi ar berson,
 - (b) bod asesiad o'r dreth ddatganoledig sydd i'w chodi ar berson yn annigonol neu wedi dod yn annigonol, neu
 - (c) bod ymwarded mewn perthynas â threth ddatganoledig wedi ei hawlio neu wedi ei roi, sy'n ormodol neu wedi dod yn ormodol,
- caiff ACC asesu'r swm neu'r swm pellach y dylid ei godi yn ei farn ef er mwyn gwneud iawn am y dreth ddatganoledig a gollir.

55 Asesiad i adennill ad-daliad treth gormodol

- (1) Os ad-dalwyd swm o dreth ddatganoledig i berson, ond na ddylid bod wedi ei ad-dalu iddo, caniateir asesu ac adennill y swm hwnnw fel pe bai'n dreth ddatganoledig nas talwyd.
- (2) Os gwnaed yr ad-daliad gyda llog, caiff y swm a asesir ac a adenillir gynnwys swm y llog na ddylid bod wedi ei dalu.

56 Cyfeiriadau at “asesiad ACC”

Yn y Ddeddf hon, ystyr “asesiad ACC” yw asesiad o dan adran 54 neu 55.

Gwneud asesiadau ACC

57 Cyfeiriadau at y “trethdalwr”

Yn adrannau 58 i 61, ystyr “trethdalwr” yw—

- (a) mewn perthynas ag asesiad ACC o dan adran 54, y person y mae'r dreth ddatganoledig i'w chodi arno,
- (b) mewn perthynas ag asesiad ACC o dan adran 55, y person a grybwyllir yno.

58 Amodau ar gyfer gwneud asesiadau ACC

- (1) O ran asesiad ACC—
 - (a) caniateir ei wneud yn y ddau achos a bennir yn is-adrannau (2) a (3) yn unig, a
 - (b) ni chaniateir ei wneud yn yr amgylchiadau a bennir yn is-adran (4).
- (2) Yr achos cyntaf yw pan fo'r sefyllfa a grybwyllir yn adran 54 neu 55 wedi ei pheri'n ddiotal neu'n fwriadol gan—
 - (a) y trethdalwr,
 - (b) person sy'n gweithredu ar ran y trethdalwr, neu
 - (c) person a oedd yn bartner yn yr un bartneriaeth â'r trethdalwr.
- (3) Yr ail achos yw—
 - (a) pan fo hawl ACC i ddyroddi hysbysiad ymholiad i ffurflen dreth wedi dod i ben, neu pan fo wedi cwblhau ei ymholiadau i ffurflen dreth, a
 - (b) ar yr adeg y daeth yr hawl honno i ben neu y cwblhaodd yr ymholiadau hynny, na ellid bod wedi disgwyl yn rhesymol i ACC fod yn ymwybodol o'r sefyllfa a grybwyllir yn adran 54 neu 55 ar sail gwybodaeth a ddarparwyd iddo cyn yr adeg honno.

- (4) Ni chaniateir gwneud asesiad ACC—
- os gellir priodoli'r sefyllfa a grybwyllir yn adran 54 neu 55 i gamgymeriad yn y ffurflen dreth o ran ar ba sail y dylid bod wedi cyfrifo'r rhwymedigaeth i'r dreth ddatganoledig, a
 - os gwnaed y camgymeriad oherwydd bod y ffurflen dreth wedi ei dychwelyd ar y sail a oedd yn bodoli ar yr adeg y'i dychwelwyd, neu yn unol â'r arfer a oedd yn bodoli'n gyffredinol bryd hynny.

59 Terfynau amser ar gyfer asesiadau ACC

- Ni chaniateir gwneud asesiad ACC dros 4 blynedd ar ôl y dyddiad perthnasol.
- Ond caniateir gwneud asesiad ACC o drethdalwr hyd at 6 mlynedd ar ôl y dyddiad perthnasol mewn unrhyw achos sy'n cynnwys sefyllfa a grybwyllir yn adran 54 neu 55 sydd wedi ei pheri'n ddiotal gan y trethdalwr neu gan berson cysylltiedig.
- A chaniateir gwneud asesiad ACC o drethdalwr hyd at 20 mlynedd ar ôl y dyddiad perthnasol mewn unrhyw achos sy'n cynnwys sefyllfa a grybwyllir yn adran 54 neu 55 sydd wedi ei pheri'n fwriadol gan y trethdalwr neu gan berson cysylltiedig.
- Nid yw asesiad ACC o dan adran 55 oddi allan i'r cyfnod os caiff ei wneud o fewn y cyfnod o 12 mis sy'n dechrau â'r diwrnod y gwnaed yr ad-daliad o dan sylw.
- Os yw'r trethdalwr wedi marw—
 - rhaidd gwneud unrhyw asesiad ACC o'r cynrychiolwyr personol cyn diwedd y cyfnod o 4 blynedd sy'n dechrau â dyddiad y farwolaeth, a
 - ni chaniateir gwneud asesiad ACC mewn perthynas â dyddiad perthnasol dros 6 mlynedd cyn y dyddiad hwnnw.
- Ni ellir gwrthwynebu gwneud asesiad ACC ar y sail fod y terfyn amser ar gyfer ei wneud wedi mynd heibio ond fel rhan o adolygiad o'r asesiad neu apêl yn ei erbyn.
- Yn yr adran hon—

ystyr “dyddiad perthnasol” (“*relevant date*”) yw—

 - os dychwelwyd y ffurflen dreth ar ôl y dyddiad ffeilio, y diwrnod y dychwelwyd y ffurflen dreth, neu
 - fel arall, y dyddiad ffeilio;

ystyr “person cysylltiedig” (“*related person*”), mewn perthynas â'r trethdalwr, yw—

 - person sy'n gweithredu ar ran y trethdalwr, neu
 - person a oedd yn bartner yn yr un bartneriaeth â'r trethdalwr.

60 Sefyllfaoedd sydd wedi eu pheri'n ddiotal neu'n fwriadol

- Mae'r adran hon yn gymwys at ddibenion adrannau 58 a 59.
- Caiff sefyllfa ei pheri'n ddiotal gan berson os yw'r person yn methu â chymryd gofal rhesymol i osgoi peri'r sefyllfa honno.
- Pan fo—
 - gwybodaeth yn cael ei darparu i ACC,

- (b) y person a ddarparodd yr wybodaeth, neu'r person y'i darparwyd ar ei ran, yn darganfod yn nes ymlaen bod yr wybodaeth yn anghywir, ac
 - (c) y person hwnnw yn methu â chymryd camau rhesymol i hysbysu ACC, mae unrhyw sefyllfa sy'n cael ei pheri gan yr anghywirdeb i'w thrin fel pe bai wedi ei pheri'n ddiotal gan y person hwnnw.
- (4) Mae cyfeiriadau at sefyllfa sy'n cael ei pheri'n fwriadol gan berson yn cynnwys sefyllfa sy'n cael ei pheri o ganlyniad i anghywirdeb bwriadol mewn dogfen a roddir i ACC.

61 Y weithdrefn asesu

- (1) Rhaid dyroddi hysbysiad i'r trethdalwr am asesiad ACC.
- (2) Rhaid talu'r swm sy'n daladwy yn unol ag asesiad ACC cyn diwedd y cyfnod o 30 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r diwrnod y dyroddir yr hysbysiad am yr asesiad.
- (3) Ar ôl i hysbysiad am yr asesiad gael ei ddyroddi i'r trethdalwr, ni chaniateir addasu'r asesiad ac eithrio yn unol â darpariaethau datganedig unrhyw ddeddfiad.

PENNOD 7

YMWARED YN ACHOS ASESIAD GORMODOL NEU DRETH A ORDALWYD

Asesiad dwbl

62 Hawlio ymwared yn achos asesiad dwbl

Caiff person sy'n credu bod treth ddatganoledig wedi ei hasesu ar y person hwnnw fwy nag unwaith mewn perthynas â'r un mater wneud hawliad i ACC am ymwared rhag unrhyw dreth a godir ddwywaith.

Treth a ordalwyd etc.

63 Hawlio ymwared rhag treth a ordalwyd etc.

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys—
 - (a) pan fo person wedi talu swm o dreth ddatganoledig ond yn credu nad oedd y dreth ddatganoledig i'w chodi arno, neu
 - (b) pan aseswyd bod swm o dreth ddatganoledig i'w godi ar berson, neu pan fo dyfarniad wedi ei wneud bod swm o dreth ddatganoledig i'w godi ar berson, ond bod y person yn credu na ddylid codi'r dreth ddatganoledig arno.
- (2) Caiff y person wneud hawliad i ACC ad-dalu'r swm neu ei ryddhau ohono.
- (3) Pan fo'r adran hon yn gymwys, nid yw ACC yn rhwym i roi ymwared ac eithrio fel y darperir yn y Rhan hon neu drwy neu o dan unrhyw un neu ragor o ddarpariaethau eraill y Ddeddf hon.
- (4) At ddibenion yr adran hon ac adrannau 64 i 81, trinnir swm a delir gan un person ar ran person arall fel swm a dalwyd gan y person arall.

Cyfoethogi anghyfiawn

64 Gwrthod hawliadau am ymwared o dan adran 63 oherwydd cyfoethogi anghyfiawn

Nid oes angen i ACC roi effaith i hawliad am ymwared a wneir o dan adran 63 pe byddai ad-dalu neu ryddhau'r swm yn cyfoethogi'r hawlydd yn annheg, neu i'r graddau y byddai'n gwneud hynny.

65 Cyfoethogi anghyfiawn: darpariaeth bellach

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys—
 - (a) pan fo swm a dalwyd ar ffurf treth ddatganoledig a fyddai (ar wahân i adran 64) i'w ad-dalu i unrhyw berson (“y trethdalwr”) neu y byddai person o'r fath i'w ryddhau ohono, a
 - (b) pan fo holl gost neu ran o gost talu'r swm hwnnw i ACC wedi ei hysgwyddo, at ddibenion ymarferol, gan berson heblaw'r trethdalwr.
- (2) Pan fo, mewn achos y mae'r adran hon yn gymwys iddo, golled neu niwed wedi dod i ran y trethdalwr, neu y gallai colled neu niwed ddod i'w ran, o ganlyniad i ragdybiaethau anghywir a wnaed yn achos y trethdalwr am y ffordd y mae unrhyw ddarpariaethau yn ymwneud â threth ddatganoledig yn gweithredu, mae'r golled honno i'w diystyru neu'r niwed hwnnw i'w ddiystyru, ac eithrio i raddau'r swm sydd wedi ei feintio, wrth wneud unrhyw ddyfarniad—
 - (a) o ba un a fyddai neu i ba raddau y byddai ad-dalu swm i'r trethdalwr neu ei ryddhau ohono yn cyfoethogi'r trethdalwr, neu
 - (b) o ba un a fyddai neu i ba raddau y byddai unrhyw gyfoethogiad o ran y trethdalwr yn annheg.
- (3) Yn is-adran (2) ystyr “y swm sydd wedi ei feintio” yw'r swm (os o gwbl) y mae'r trethdalwr yn dangos ei fod y swm a fyddai'n digolledu'r trethdalwr yn briodol am golled neu niwed y dengys y trethdalwr iddo ddod i ran y trethdalwr yn sgil gwneud y rhagdybiaethau anghywir.
- (4) Mae'r cyfeiriad yn is-adran (2) at ddarpariaethau sy'n ymwneud â threth ddatganoledig yn gyfeiriad at unrhyw ddarpariaethau—
 - (a) mewn unrhyw ddeddfiad neu ddeddfwriaeth yr UE (boed mewn grym o hyd ai peidio) sy'n berthnasol i'r dreth ddatganoledig neu i unrhyw fater sy'n gysylltiedig â hi, neu
 - (b) mewn unrhyw hysbysiad a gyhoeddir gan ACC o dan neu at ddibenion unrhyw ddeddfiad o'r fath.

66 Cyfoethogi anghyfiawn: trefniadau talu'n ôl

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru wneud darpariaeth drwy reoliadau i drefniadau talu'n ôl a wneir gan unrhyw berson gael eu diystyru at ddibenion adran 64 ac eithrio pan fo'r trefniadau—
 - (a) yn cynnwys unrhyw ddarpariaeth a gaiff ei rhagnodi gan y rheoliadau, a
 - (b) wedi eu cefnogi gan unrhyw ymrwymadau i gydymffurfio â darpariaethau'r trefniadau ag y bo'n ofynnol eu rhoi i ACC yn ôl y rheoliadau.

- (2) Yn yr adran hon, ystyr “trefniadau talu’n ôl” yw unrhyw drefniadau at ddibenion hawliad o dan adran 63—
- (a) a wneir gan unrhyw berson at ddiben sicrhau na chaiff y person ei gyfoethogi’n annheg yn sgil ad-dalu neu ryddhau unrhyw swm yn unol â’r hawliad, a
 - (b) sy’n darparu ar gyfer talu’n ôl i bersonau sydd at ddibenion ymarferol wedi ysgwyddo holl gost neu ran o gost y taliad gwreiddiol o’r swm hwnnw i ACC.
- (3) Mae’r ddarpariaeth a gaiff ei rhagnodi drwy reoliadau o dan yr adran hon ar gyfer ei chynnwys mewn trefniadau talu’n ôl yn cynnwys yn benodol—
- (a) darpariaeth sy’n gwneud taliad yn ôl o’r math a ddarperir ar ei gyfer yn y trefniadau yn ofynnol o fewn unrhyw gyfnod ar ôl yr ad-daliad y mae’n ymwneud ag ef a bennir yn y rheoliadau;
 - (b) darpariaeth ar gyfer ad-dalu symiau i ACC pan na fo’r symiau hynny yn cael eu talu’n ôl yn unol â’r trefniadau;
 - (c) darpariaeth sy’n ei gwneud yn ofynnol bod llog a delir gan ACC ar unrhyw swm a ad-delir ganddo i’w drin yn yr un ffordd â’r swm hwnnw at ddibenion unrhyw ofyniad o dan y trefniadau i dalu personau yn ôl neu i ad-dalu ACC;
 - (d) darpariaeth sy’n ei gwneud yn ofynnol bod unrhyw gofnodion sy’n ymwneud â dilyn y trefniadau a ddisgrifir yn y rheoliadau yn cael eu cadw a’u darparu i ACC.
- (4) Caiff rheoliadau o dan yr adran hon osod rhwymedigaethau ar bersonau a bennir yn y rheoliadau—
- (a) i wneud yr ad-daliadau i ACC y mae’n ofynnol iddynt eu gwneud yn unol ag unrhyw ddarpariaethau sydd wedi eu cynnwys mewn unrhyw drefniadau talu’n ôl yn rhinwedd is-adran (3)(b) neu (c);
 - (b) i gydymffurfio ag unrhyw ofynion sydd wedi eu cynnwys mewn unrhyw drefniadau o’r fath yn rhinwedd is-adran (3)(d).
- (5) Caiff rheoliadau o dan yr adran hon wneud darpariaeth ynghylch ym mha ffurf a modd, a phryd, y mae ymrwymadau i’w rhoi i ACC yn unol â’r rheoliadau a chaiff unrhyw ddarpariaeth o’r fath ganiatáu i ACC benderfynu ynghylch y materion hynny yn unol â’r rheoliadau.
- (6) Caiff rheoliadau o dan yr adran hon wneud darpariaeth ynghylch cosbau pan fo person yn torri rhwymedigaeth a osodir yn rhinwedd is-adran (4).
- (7) Caiff y rheoliadau wneud darpariaeth yn benodol—
- (a) ynghylch yr amgylchiadau pan gyfyd rhwymedigaeth i gosb;
 - (b) ynghylch symiau cosbau;
 - (c) ar gyfer cosbau penodedig, cosbau dyddiol a chosbau a gyfrifir drwy gyfeirio at symiau’r ad-daliadau y byddai’r person wedi bod yn agored i’w gwneud i ACC pe byddai’r rhwymedigaeth wedi ei thorri;
 - (d) ynghylch y weithdrefn ar gyfer asesu cosbau;
 - (e) ynghylch adolygiadau o gosbau neu apelau yn eu herbyn;
 - (f) ynghylch gorfodi cosbau.
- (8) Ond ni chaiff y rheoliadau greu troseddau.
- (9) Caiff rheoliadau a wneir yn rhinwedd is-adran (6) ddiwygio unrhyw ddeddfiad (gan gynnwys y Ddeddf hon).

- (10) Nid yw rheoliadau a wneir felly yn gymwys i fethiant sy'n dechrau cyn y diwrnod y daw'r rheoliadau i rym.

Seiliau eraill dros wrthod hawliadau

67 Achosion pan na fo angen i ACC roi effaith i hawliad

- (1) Nid oes angen i ACC roi effaith i hawliad am ymwared a wneir o dan adran 63 os yw'r hawliad yn dod o fewn achos a ddisgrifir yn yr adran hon, neu i'r graddau y mae'n gwneud hynny.
- (2) Achos 1 yw pan fo'r swm o dreth ddatganoledig a dalwyd, neu sy'n agored i'w dalu, yn ormodol oherwydd—
- camgymeriad mewn hawliad, neu
 - camgymeriad o ran gwneud hawliad, neu fethu â gwneud hawliad.
- (3) Achos 2 yw pan fo'r hawlydd yn gallu ceisio ymwared drwy gymryd camau eraill o dan y Rhan hon, neu pan fydd yn gallu gwneud hynny.
- (4) Achos 3 yw—
- pan allai'r hawlydd fod wedi ceisio ymwared drwy gymryd camau o'r fath o fewn cyfnod sydd wedi dod i ben erbyn hyn, a
 - pan wyddai'r hawlydd neu pan ddylai'n rhesymol fod wedi gwybod, cyn diwedd y cyfnod hwnnw, bod ymwared o'r fath ar gael.
- (5) Achos 4 yw pan wneir yr hawliad ar seiliau—
- sydd wedi eu rhoi gerbron y tribiwnlys yn ystod apêl gan yr hawlydd sy'n ymwneud â'r swm a dalwyd neu'r swm sy'n agored i'w dalu, neu
 - sydd wedi eu rhoi gerbron ACC yn ystod adolygiad gan yr hawlydd sy'n ymwneud â'r swm a dalwyd neu'r swm sy'n agored i'w dalu, sy'n cael ei drin fel pe bai wedi ei ddyfarnu gan y tribiwnlys yn rhinwedd adran 184.
- (6) Achos 5 yw pan wyddai'r hawlydd, neu pan ddylai'n rhesymol fod wedi gwybod, am y seiliau ar gyfer yr hawliad cyn y diweddaraf o'r canlynol—
- y diwrnod pan ddyfarnodd y tribiwnlys ynghylch apêl berthnasol y gellid bod wedi cyflwyno'r sail fel rhan ohoni (neu'r dyddiad y mae i'w thrin fel pe bai wedi ei dyfarnu felly);
 - y diwrnod pan dynnodd yr hawlydd apêl berthnasol i'r tribiwnlys yn ôl;
 - diwedd y cyfnod pan oedd gan yr hawlydd hawl i wneud apêl berthnasol i'r tribiwnlys.
- (7) Yn is-adran (6), ystyr “apêl berthnasol” yw apêl gan yr hawlydd sy'n ymwneud â'r swm a dalwyd neu'r swm sy'n agored i'w dalu.
- (8) Achos 6 yw pan dalwyd y swm o dan sylw neu pan fo'n agored i'w dalu—
- o ganlyniad i achos sy'n gorfodi talu'r swm hwnnw a ddygwyd yn erbyn yr hawlydd gan ACC, neu
 - yn unol â chytundeb rhwng yr hawlydd ac ACC sy'n setlo achos o'r fath.
- (9) Achos 7 yw—

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

- (a) pan fo'r swm a dalwyd, neu'r swm sy'n agored i'w dalu, yn ormodol oherwydd camgymeriad wrth gyfrifo rhwymedigaeth yr hawlydd i dreth ddatganoledig, a
 - (b) pan wnaed y camgymeriad oherwydd bod rhwymedigaeth wedi ei chyfrifo yn unol â'r arfer a oedd yn bodoli'n gyffredinol ar y pryd.
- (10) Nid yw achos 7 yn gymwys pan fo'r swm a dalwyd, neu'r swm sy'n agored i'w dalu, yn dreth ddatganoledig sydd wedi ei chodi'n groes i gyfraith yr UE.
- (11) At ddibenion is-adran (10), caiff swm o dreth ddatganoledig ei chodi'n groes i gyfraith yr UE os yw'r dreth ddatganoledig a godir, yn yr amgylchiadau o dan sylw, yn groes i—
- (a) y darpariaethau sy'n ymwneud â rhydd symudiad nwyddau, personau, gwasanaethau a chyfalaf yn Nheilau II a IV o Ran 3 o'r Cytuniad ar Weithrediad yr Undeb Ewropeaidd, neu
 - (b) darpariaethau unrhyw gytuniad dilynol sy'n disodli'r darpariaethau a grybwyllir ym mharagraff (a).

PENNOD 8

GWEITHDREFN AR GYFER GWNEUD HAWLIADAU ETC.

68 Gwneud hawliadau

- (1) Rhaid gwneud hawliad o dan adran 62 neu 63 ar unrhyw ffurf a bennir gan ACC.
- (2) Rhaid i'r ffurflen hawlio ddarparu ar gyfer datganiad i'r perwyl bod yr holl fanylion a roddwyd ar y ffurflen wedi eu datgan yn gywir hyd eithaf gwybodaeth a chred yr hawlydd.
- (3) Caiff y ffurflen hawlio wneud y canlynol yn ofynnol—
 - (a) datganiad o'r swm o dreth ddatganoledig y bydd yn ofynnol ei ryddhau neu ei ad-dalu er mwyn rhoi effaith i'r hawliad;
 - (b) unrhyw wybodaeth sy'n rhesymol ofynnol at ddiben penderfynu a yw'r hawliad yn gywir, ac os felly, i ba raddau y mae'n gywir;
 - (c) darparu gyda'r hawliad unrhyw ddatganiadau a dogfennau, sy'n ymwneud â'r wybodaeth sydd wedi ei chynnwys yn yr hawliad, sy'n rhesymol ofynnol at y diben a grybwyllir ym mharagraff (b).
- (4) Ni chaniateir hawlio ad-daliad o dreth ddatganoledig oni bai bod gan yr hawlydd dystiolaeth ddogfennol bod y dreth ddatganoledig wedi ei thalu.
- (5) Ni chaniateir gwneud hawliad o dan adran 63 drwy ei gynnwys mewn ffurflen dreth.

69 Dyletswydd i gadw cofnodion a'u storio'n ddiogel

- (1) Rhaid i berson sy'n gwneud hawliad o dan adran 62 neu 63—
 - (a) bod wedi cadw unrhyw gofnodion y mae eu hangen er mwyn galluogi'r person i wneud hawliad cywir a chyflawn, a
 - (b) storio'r cofnodion hynny yn ddiogel yn unol â'r adran hon.
- (2) Rhaid storio'r cofnodion yn ddiogel hyd yr olaf o'r canlynol—

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

- (a) (ac eithrio pan fo paragraff (b) neu (c) yn gymwys) diwedd y cyfnod o 12 mis sy'n dechrau â'r diwrnod y gwnaed yr hawliad;
 - (b) pan fo ymholiad i'r hawliad, neu i ddiwygiad i'r hawliad, y diwrnod y cwblheir yr ymholiad;
 - (c) pan fo'r hawliad wedi ei ddiwygio ac nad oes ymholiad i'r diwygiad, y diwrnod pan fo pŵer ACC i gynnal ymholiad i'r diwygiad yn dod i ben.
- (3) Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau—
- (a) darparu bod y cofnodion y mae'n ofynnol eu cadw a'u storio'n ddiogel o dan yr adran hon yn cynnwys cofnodion o ddisgrifiad a ragnodir gan y rheoliadau, neu ddarparu nad ydynt yn cynnwys cofnodion o'r fath;
 - (b) rhagnodi disgrifiadau o ddogfennau ategol y mae'n ofynnol eu cadw o dan yr adran hon.
- (4) Caiff rheoliadau o dan yr adran hon wneud darpariaeth drwy gyfeirio at bethau a bennir mewn hysbysiad a gyhoeddir gan ACC yn unol â'r rheoliadau (ac nad yw wedi ei dynnu'n ôl gan hysbysiad dilynol).
- (5) Mae "dogfennau ategol" yn cynnwys cyfrifon, llyfrau, gweithredoedd, contractau, talebau a derbynebau.

70 Storio gwybodaeth etc. yn ddiogel

Caiff y ddyletswydd o dan adran 69 i storio cofnodion yn ddiogel ei bodloni—

- (a) drwy eu storio'n ddiogel ar unrhyw ffurf ac mewn unrhyw fodd, neu
- (b) drwy storio'r wybodaeth sydd ynddynt yn ddiogel ar unrhyw ffurf ac mewn unrhyw fodd, yn ddarostyngedig i unrhyw amodau neu eithriadau a ragnodir drwy reoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru.

71 Hawlydd yn diwygio hawliad

- (1) Caiff person sydd wedi gwneud hawliad o dan adran 62 neu 63 ddiwygio'r hawliad drwy roi hysbysiad i ACC.
- (2) Ni chaniateir gwneud diwygiad o'r fath—
 - (a) dros 12 mis ar ôl y diwrnod y gwnaed yr hawliad, neu
 - (b) os yw ACC yn dyroddi hysbysiad o dan adran 74, yn ystod y cyfnod—
 - (i) sy'n dechrau â'r diwrnod y dyroddir yr hysbysiad, a
 - (ii) sy'n dod i ben â'r diwrnod y caiff yr ymholiad o dan yr adran honno ei gwblhau.

72 ACC yn cywiro hawliad

- (1) Caiff ACC ddiwygio hawliad drwy ddyroddi hysbysiad i'r hawlydd er mwyn cywiro gwallau neu hepgoriadau amlwg yn yr hawliad (boed wallau o ran egwyddor, camgymeriadau rhifyddol neu fel arall).
- (2) Ni chaniateir gwneud cywiriad o'r fath—
 - (a) dros 9 mis ar ôl y diwrnod y gwnaed yr hawliad, neu
 - (b) os yw ACC yn dyroddi hysbysiad o dan adran 74, yn ystod y cyfnod—
 - (i) sy'n dechrau â'r diwrnod y dyroddir hysbysiad, a

(ii) sy'n dod i ben â'r diwrnod y caiff yr ymholiad o dan yr adran honno ei gwblhau.

(3) Nid oes unrhyw effaith i gywiriad o dan yr adran hon os yw'r hawlydd, o fewn y cyfnod o 3 mis sy'n dechrau â'r diwrnod yn dilyn y diwrnod y dyroddir hysbysiad am y cywiriad, yn rhoi hysbysiad i ACC yn gwrthod y cywiriad.

73 Rhoi effaith i hawliadau a diwygiadau

(1) Cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl i hawliad gael ei wneud, ei ddiwygio neu ei gywiro—

- (a) rhaid i ACC ddyroddi hysbysiad am ei benderfyniad i'r hawlydd, a
- (b) pan fo ACC yn penderfynu rhoi effaith i'r hawliad neu'r diwygiad (boed yn rhannol neu'n llawn), rhaid iddo wneud hynny drwy ryddhau'r hawlydd o dreth ddatganoledig neu ei had-dalu iddo.

(2) Pan fo ACC yn gwneud ymholiad ynghylch hawliad neu ddiwygiad—

- (a) nid yw is-adran (1) yn gymwys hyd oni ddyroddir hysbysiad cau o dan adran 75, ac yna mae'n gymwys yn ddarostyngedig i adran 77, ond
- (b) caiff ACC roi effaith i'r hawliad neu'r diwygiad unrhyw bryd cyn hynny, ar sail dros dro, i unrhyw raddau y mae'n eu hystyried yn briodol.

74 Hysbysiad ymholiad

(1) Caiff ACC wneud ymholiad i hawliad person neu i'w ddiwygiad o hawliad os yw'n dyroddi hysbysiad i'r hawlydd o'i fwriad i wneud hynny ("hysbysiad ymholiad") cyn diwedd y cyfnod o 12 mis sy'n dechrau â'r diwrnod ar ôl y diwrnod y gwnaed yr hawliad neu'r diwygiad.

(2) Ni chaiff hawliad neu ddiwygiad a fu'n destun un hysbysiad ymholiad fod yn destun un arall.

75 Cwblhau ymholiad

(1) Mae ymholiad wedi ei gwblhau pan fydd ACC yn dyroddi hysbysiad ("hysbysiad cau") i'r hawlydd yn datgan—

- (a) bod yr ymholiad wedi ei gwblhau, a
- (b) casgliadau'r ymholiad.

(2) Rhaid i hysbysiad cau naill ai—

- (a) datgan nad oes angen diwygio'r hawliad ym marn ACC, neu
- (b) os yw'r hawliad yn annigonol neu'n ormodol ym marn ACC, diwygio'r hawliad er mwyn gwneud iawn am y diffyg neu'r gormodedd, neu ddileu'r diffyg neu'r gormodedd.

(3) Yn achos ymholiad i ddiwygiad o hawliad, nid yw is-adran (2)(b) yn gymwys ond i'r graddau y gellir priodoli'r diffyg neu'r gormodedd i'r diwygiad.

76 Cyfarwyddyd i gwblhau ymholiad

(1) Caiff yr hawlydd wneud cais i'r tribiwnlys am gyfarwyddyd bod hysbysiad cau i'w ddyroddi o fewn cyfnod penodedig.

- (2) Rhaid i'r tribiwnlys roi cyfarwyddyd oni bai ei fod yn fodlon bod gan ACC seiliau rhesymol dros beidio â dyroddi hysbysiad cau o fewn y cyfnod penoddedig.

77 Rhoi effaith i ddiwygiadau o dan adran 75

- (1) Rhaid i ACC, o fewn 30 o ddiwrnodau ar ôl y diwrnod y dyroddir hysbysiad o dan adran 75(2)(b) roi effaith i'r diwygiad drwy wneud unrhyw addasiad a all fod yn angenrheidiol, boed—
- ar ffurf asesiad o'r hawlydd, neu
 - drwy ad-dalu treth ddatganoledig neu ryddhau'r hawlydd ohoni.
- (2) Nid yw asesiad a wneir o dan is-adran (1) oddi allan i'r cyfnod os caiff ei wneud o fewn y cyfnod a grybwyllir yn yr is-adran honno.

78 Terfyn amser ar gyfer gwneud hawliadau

Rhaid i hawliad o dan adran 62 neu 63 gael ei wneud o fewn y cyfnod o 4 blynedd sy'n dechrau â'r diwrnod ar ôl dyddiad ffeilio'r ffurflen dreth y mae'r taliad ar ffurf treth ddatganoledig, neu'r asesiad neu'r dyfarniad, yn ymwneud â hi.

79 Yr hawlydd: partneriaethau

- (1) Mae'r adran hon yn ymwneud â chymhwysu adran 63 mewn achos pan fo naill ai—
- (mewn achos sy'n dod o fewn adran 63(1)(a)) y person wedi talu'r swm o dan sylw yn rhinwedd y ffaith ei fod yn bartner mewn partneriaeth, neu
 - (mewn achos sy'n dod o fewn adran 63(1)(b)) yr asesiad wedi ei wneud o'r person yn y rhinwedd honno, neu'r dyfarniad yn ymwneud â'i rwymedigaeth yn y rhinwedd honno.
- (2) Mewn achos o'r fath, dim ond person perthnasol sydd wedi ei enwebu i wneud hynny gan yr holl bersonau perthnasol a gaiff wneud hawliad o dan adran 63 mewn perthynas â'r swm o dan sylw.
- (3) Y personau perthnasol yw'r personau a fyddai wedi bod yn agored fel partneriaid i dalu'r swm o dan sylw pe byddai'r taliad wedi bod yn ddyledus neu (mewn achos sy'n dod o fewn adran 63(1)(b)) pe byddai'r asesiad neu'r dyfarniad wedi ei wneud yn gywir.

80 Asesiad o hawlydd mewn cysylltiad â hawliad

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys—
- pan wneir hawliad o dan adran 63,
 - pan fo'r seiliau ar gyfer rhoi effaith i'r hawliad hefyd yn rhoi seiliau ar gyfer asesiad ACC o'r hawlydd mewn perthynas â'r dreth ddatganoledig, ac
 - pe gellid gwneud asesiad o'r fath oni bai am gyfyngiad perthnasol.
- (2) Mewn achos sy'n dod o fewn adran 79(1)(a) neu (b), mae'r cyfeiriad at yr hawlydd yn is-adran (1)(b) o'r adran hon yn cynnwys unrhyw berson perthnasol (fel y'i diffinnir yn adran 79(3)).
- (3) Mae'r canlynol yn gyfyngiadau perthnasol—
- adran 58;

- (b) terfyn amser ar gyfer gwneud asesiad ACC yn dod i ben.
- (4) Pan fo'r adran hon yn gymwys—
 - (a) mae'r cyfyngiadau perthnasol i'w diystyru, a
 - (b) nid yw asesiad ACC oddi allan i'r cyfnod os caiff ei wneud cyn dyfarnu'n derfynol ar yr hawliad.
- (5) Nid yw hawliad wedi ei ddyfarnu'n derfynol—
 - (a) hyd na ellir amrywio'r hawliad mwyach, neu
 - (b) hyd na ellir amrywio'r swm y mae'n berthnasol iddo mwyach, (boed drwy adolygiad, drwy apêl neu fel arall).

81 Setliadau contract

- (1) Mae'r cyfeiriad yn adran 63(1)(a) at swm o dreth ddatganoledig a dalwyd gan berson yn cynnwys swm a dalwyd gan berson o dan setliad contract mewn cysylltiad â threth ddatganoledig y credwyd ei bod yn daladwy.
- (2) Mae'r darpariaethau a ganlyn yn gymwys os nad yr un person yw'r person a dalodd y swm o dan y setliad contract ("y talwr") a'r person yr oedd y dreth ddatganoledig yn daladwy ganddo ("y trethdalwr").
- (3) Mewn perthynas â hawliad o dan adran 63 mewn cysylltiad â'r swm hwnnw—
 - (a) mae'r cyfeiriadau at yr hawlydd yn adran 67(5), (6) ac (8) yn cael effaith fel pe baent yn cynnwys y trethdalwr, a
 - (b) mae'r cyfeiriadau at yr hawlydd yn adrannau 67(9) a 80(1)(b) yn cael effaith fel pe baent yn gyfeiriadau at y trethdalwr.
- (4) Mewn perthynas â hawliad o dan adran 63 mewn cysylltiad â'r swm hwnnw, mae cyfeiriadau at dreth ddatganoledig yn adrannau 68, 73 a 77 yn cynnwys y swm a dalwyd o dan y setliad contract.
- (5) Pan fo'r seiliau dros roi effaith i hawliad gan y talwr mewn cysylltiad â'r swm hefyd yn rhoi seiliau ar gyfer asesiad ACC o'r trethdalwr mewn cysylltiad â'r dreth ddatganoledig—
 - (a) caiff ACC osod unrhyw swm sydd i'w ad-dalu i'r talwr o ganlyniad i'r hawliad yn erbyn unrhyw swm sy'n daladwy gan y trethdalwr o ganlyniad i'r asesiad, a
 - (b) mae rhwymedigaethau ACC a'r trethdalwr wedi eu cyflawni i raddau'r gwrthgyfrif.